

Vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025–2026 taloussuunnitelman laatimisohteet

Lieksan kaupungin hallintosääntö määrittelee taloudenhoitoa koskevat menettelytavat. Talousarvion laadintaohje sisältää suunnittelun kehykset, jonka pohjalta toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa valtuuston hyväksyttäväksi. (Hallintosääntö 9. Taloudenhoito.)

Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan tavoitteet ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot, liikelaitoksen talousarvion sitovat erät ja liikelaitoksen sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä konsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Tämän laadintaohjeen lisäksi valtuusto voi talousarvion yhteydessä hyväksyä erilliset talousarvion täytäntöönpano-ohjeet.

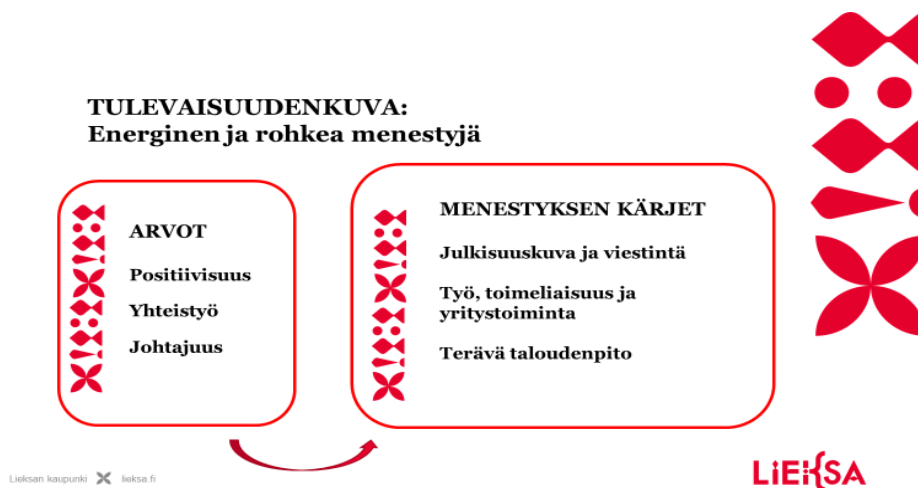
Talousarvion laadintaohjeen tavoite

Talousarvion laadintaohjeen tavoitteena on toimia ohjenuorana toimielimille ja tilivelvollisille viranhaltioille toiminnallisten tavoitteiden ja talousarviossa esitettävien tuloarvioiden ja määrärahojen laadinnassa. Tarkoitus on, että laadintaohjeesta löytyy kaikki yleisellä tasolla oleellinen oman yksikön / vastualueen suunnittelun tueksi – tarvittavat taustatiedot sekä vaiheistettu talousarvioprosessin aikataulu.

Kaupunginjohtajan vastuulla on antaa koko kaupunkia koskeva talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys ensin kaupunginhallituksen käsiteltäväksi ja lopulta kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi. Käytännön talousarvioprosessia koordinoi talousjohtaja.

Lieksan kaupungin strategia – energinen ja rohkea menestyjä

Kaupunginvaltuusto on 20.6.2022 hyväksynyt päivitetyn Lieksan kaupungin strategian 2030.

Kaupungin strategian mukaiset **arvot** ovat *positiivisuus, yhteistyö ja johtajuus*.

Positiivisuus

Puhumme ja toimimme kannustavasti ja näemme hyvän. Yhteistyö, viestintä ja palvelu on positiivista. Viestimme Lieksasta positiivisesti rakentaen hyvää ilmapiiriä. Emme piilota mutkia matkassa vaan osaamme ottaa ne esille rakentavasti ja mietimme, miten me asian ratkaisemme.

Yhteistyö

Teemme yhteistyötä kaikissa toimissamme moneen suuntaan. Teemme yhteistyötä laajasti ja kehitämme Lieksaa yhteistyössä asiakkaiden, yritysten ja yhdistysten kanssa. Vahvistamme kunta-laisten osallisuutta parantaaksemme hyvinvointia.

Johtajuus

Olemme rohkeita päätöksenteossamme ja viemme asioita ja päätöksiä tavoitteellisesti eteenpäin Lieksan elinvoiman ja hyvinvoinnin kasvun edistämiseksi. Olemme idearikkaita ja innovatiivisia edelläkävijöitä kuntakentällä. Jokainen on oman työnsä ja elämänsä johtaja, joka ottaa vastuuta omasta ja läheisten hyvinvoinnista. Jokaisella lapsella, nuorella, aikuisella ja ikäihmisellä on vaikutusvaltaa omaan elämäänsä sekä kunnan palveluiden muotoutumiseen.

Lieksan **menestyksen kärjet** ovat:

Julkisuuskuva ja viestintä

- Viestimme ylpeästi ja positiivisesti Lieksasta
- Olemme aktiivisia viestijöitä monessa kanavassa
- Kerromme monipuolisesti Lieksan hyvän elämän ja harrastamisen mahdollisuuksista

Työ, toimeliaisuus ja yritystoiminta

- Saamme uusia yrityksiä Lieksaan
- Palvelemme ja tuemme yrityksiä aktiivisesti
- Nostamme matkailun ja biotalouden vahvaksi voimavaraksi

Terävä taloudenpito

- Ennakoimme
- Sujuvoitamme toimintaa
- Resursoimme järkevästi

Strategian arvot ja menestyksen kärjet ohjaavat kaupungin käytännön toiminnan suunnittelua. Strategian pohjalta laaditaan toimenpideohjelma, jota päivitetään vuosittain. Vuoden 2024 osalta päivitys on ollut kaupunginhallituksen käsittelyssä 21.8.2023 § 263 ja se on hyväksytty valtuustossa (kv 28.8.2023 § 70).

Toimenpideohjelmasta on poistettu osia, jotka ovat jo toteutuneet ensi vuoteen mennessä. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi Lieksan kaupungin 50-vuotisjuhlaan ja toimitilojen toimenpideohjelman päivittämiseen liittyvien sisältöjen poistaminen. Joiltakin osin tavoitteiden sisältöä on täsmennetty ja tarkennettu. Uutena sisältöpainotuksena toimenpideohjelman tavoitteisiin on otettu digitalisaation ja teköälyn luomien mahdollisuuksien hyödyntäminen. Tavoitteet on muotoiltu siten, että ne kohdentuvat erityisesti vuodelle 2024 ja ohjaavat vuoden 2024 talousarvion laadintaan johdettavia toiminnallisia tavoitteita.

Toimenpideohjelman tavoitteista johdetaan osaksi talousarviota palvelualueiden ja tulosyksiköiden toiminnalliset tavoitteet. Nämä tehdään tulosyksiköittäin Targetor-ohjelmaan. Toiminnallisten tavoitteiden laadinnan ja raportoinnin työkalua, Targetor Pro:ta, on päivitetty siten, että se paremmin tukisi strategialähtöisten toiminnallisten tavoitteiden laadintaa ja raportointia. On hyvä ja tärkeää ottaa jo tavoitteiden laadintaan mukaan kyseisen tulosyksikön henkilöstö tai muutoin osallistaa yksikön esimiehet ja muu henkilöstö miettimään miten oman yksikön osalta taataan strategian mukainen toiminta ja mitä tavoitteita kyseisen yksikön osalta asetetaan, jotta haluttu toiminta ja strategian toteutumiseen tarvittava muutos saadaan aikaan.

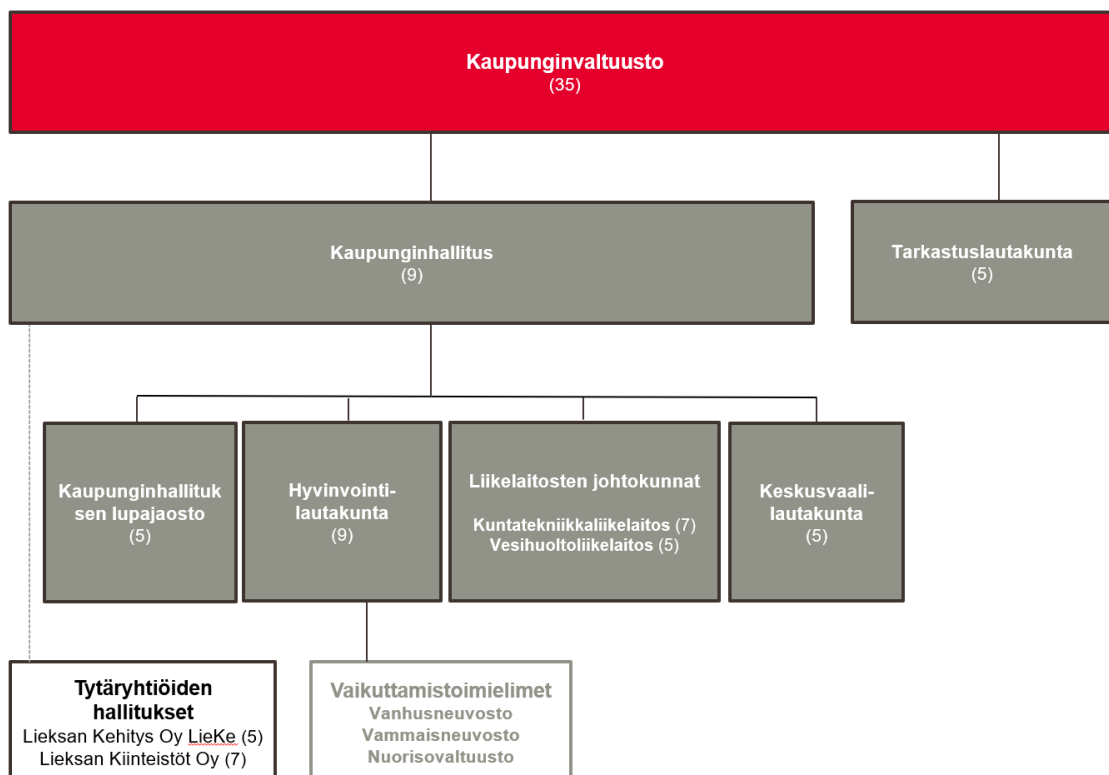
Vuosien 2021 ja 2022 arviointikertomuksissa on ollut huomioita toiminnallisiin tavoitteisiin liittyen. Yksi huomio on ollut se, että valtuustoon nähden sitovia toiminnallisia tavoitteita on ollut runsaasti. Tulosyksiköitä pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota talousarviovuoden toiminnallisten tavoitteiden laadintaan ja sitä, miten tavoitteiden toteutumista mitataan. Mittarin toimivuus on hyvä testata jo tavoitteen asettamisen yhteydessä.

Vuodelle 2024 kaikille yhteisiä, ja siten tavoitteen asetannassa erityisesti huomioitavia, toimenpideohjelman painopistealueita ovat

- johtajuus / asiakaskeskeisyys
- veto- ja pitovoima
- terävä taloudenpito / ennakoiva resurssointi ja organisoituminen
- digitalisaation ja teköälyn tuomat mahdollisuudet

Organisaatio

Lieksan kaupungin päätöksenteko-organisaatio 1.1.2023 alkaen

Lieksan kaupungin päätöksenteko-organisaatio on muuttunut vuoden 2023 alussa, kun sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyivät kokonaisuudessaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle. Tämä tarkoitti samalla sitä, että Siun Sote -kuntayhtymä lakkautui ja se poistui Lieksan kaupunki -konsernista.

Lieksan kaupungin operatiivinen organisaatio 1.1.2023.

Vuoden 2022 aikana tehty organisaatiomuutos ja siihen liittyvät muutokset on toteutettu vuoden 2022 ja 2023 aikana.

Kaupungin tulosyksiköt on jaettu elinvoiman, hyvinvoinnin, hallinnon ja talouden palvelualueisiin, joiden toimintaa ohjaa kaupungin johtoryhmä. Vesihuoltolaitos ja kuntatekniikka toimivat liikelaitoksina. Yrityskiinteistöistä, vuokrataloista ja kaupungin toimitiloista vastaa Lieksan Kiinteistöt Oy. Lieksan Kehitys Oy LieKe on elinkeino- ja kehittämissyhtiö. Molemmat tytäryhtiöt omistaa sataprosenttisesti Lieksan kaupunki.

Kaupungin organisaatioon on vuoden 2022 aikana tehty tukipalveluihin liittyviä muutoksia. Tilitoimistoliikelaitos lakkautettiin keväällä 2022. Tässä yhteydessä palkkahallinto ulkoistettiin Meidän IT ja Talous -yhtiölle (Meita), joka on myös Lieksan kaupungin tietohallinnon palveluntuottaja. Tilitoimiston lakkauttamisen yhteydessä kaupungin laskentapalvelut muutettiin talouspalveluksi ja osa tilitoimiston toiminnoista ja henkilöstöstä siirtyi kaupungin talouspalveluihin. Osa talouden palveluista ostetaan Meitalta, kuten tilitoimistonkin aikana (esim. myyntilaskujen lähetys, maksuliikenne jne.). Aiempi hallinnon palvelualue jaettiin 1.8.2022 alkaen hallinnon palvelualueeseen ja talouden palvelualueeseen.

Kaupungin organisaatiohierarkiaan on tarve tehdä hallintosäännössä määriteltujen vastuiden mukaisesti muutos siten, että tietohallinto määritellään omaksi tulosityksiköksi (Palvelualue: Tietohallinto / Tulosityksikkö: Tietohallinto / Kustannuspaikka 1535 ICT-palvelut). Vuoden 2023 hierarkiassa kp 1535 ICT-palvelut on sijoitettu Hallinnon palvelualueeseen osaksi keskitettyä asiakaspalvelua ja hallintoa. Tietohallinto on kuitenkin oma kokonaisuutensa ja se kuuluu talousjohtajan vastuulla olevaan kokonaisuuteen. Samoin hallinnon palvelualueeseen kuuluva henkilöstöhallinto vaatii uudelleentarkastelua, kun siitä palkanlaskennan toiminnot ovat siirtyneet Meitan tuottamiksi. Kaupungin puolelta puuttuu henkilöstöhallintoa koordinoiva resurssi, joka huomioidaan talousarvion henkilöstösuunnitelmaa laadittaessa.

Organisaation kehittämistä on syytä jatkaa tulevan talousarviovuoden aikana. Tulevat vuodet haastavat myös olemassa olevat toimintatavat ja organisoitumisen. Tulopohjan muutos pakottaa miettimään, miten palvelut ja niitä tukevat tukipalvelut jatkossa organisoidaan ja tuotetaan. Toimintaympäristön muutoksiin on syytä myös reagoida ennakoivasti.

Järjestelmäteknisesti Lieksan kaupunki -organisaatio koostuu kolmesta eri yhteisöstä, 422 Lieksan kaupunki, 424 Kuntatekniikkaliikelaitos ja 425 Vesihuoltoliikelaitos. Vuoden 2023 talousarviorakenne on liitteenä (Liite 1). Sivulla 15 on annettu tarkemmat ohjeet esittämistarkkuudesta.

Taloudellinen tilanne

Lieksan kaupungin vuoden 2022 tilinpäätöksen tulos oli 2,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen, ja taaseen kertynyt ylijäämä 28,6 miljoonaa euroa. Kaupungin lainakanta oli 3,3 miljoonaa euroa, 316 euroa asukasta kohti. Kaupunkikonsernin lainakanta on kuitenkin lähes 35 miljoonaa euroa, josta kiinteistöyhtiön osuus on n. 21 miljoonaa euroa. Tämän vuoksi kaupungin kiinteistöyhtiön taloudellisen tilanteen parantamiseksi tarvitaan edelleen toimenpiteitä. Samoin muiden antolainojen (n. 4,4 miljoonaa euroa) takaisinmaksuun on kiinnitetty huomiota korkotason noustua reilusti aiemmasta tasosta.

Kuluvan vuoden muutetun talousarvion mukainen toimintakate on -22,8 miljoonaa euroa. Muutetun talousarvion mukainen vuosikate on 8,7 miljoonaa euroa ja tulos 4,2 miljoonaa euroa. Tilinpäätössennuste täsmentyy toisen osavuositiedotuksen yhteydessä, joka raportoidaan lokakuun aikana kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle.

Taloudellinen tilanne on kuluvana vuonna ollut hyvällä tasolla. Verokertymän ja valtionosuuksien arvioinnissa on onnistuttu hyvin vuoden 2023 talousarviota laadittaessa. Verokehitys on ollut koko maassa ennätysellisen hyvää, joka näkyy vielä kuluvan vuoden loppupuolelle asti. Henkilöstökulut näyttäisivät kokonaisuudessaan pysyvän talousarviossa. Kunta-alan sopimusratkaisun 2022–2025 mukaan vuonna 2023 palkkakustannukset ovat nousseet yhteensä n. 4,85 %. Tämä sisältää kesäkuun 2023 lopussa koko henkilöstölle maksetun 467 €:n kertaerän. Korotusten vaikutus henkilöstökuluihin on n. 30 000 euroa / kk. Vuoden 2023 osalta henkilöstökulut lisääntyvät yleiskorotuksen myötä n. 210 000 euroa ja kertaerän osalta n. 160 000 euroa, yhteensä n. 370 000 euroa.

Talouden kehitys 2024–2026 - tulopohja pienenee 3,2 me

Kaupungin tulopohja muuttui oleellisesti talousarviovuoden 2023 alussa, kun hyvinvointialueet aloittivat toimintansa ja sosiaali- ja terveystalouden rahoitus siirtyi kunnilta valtiolle. Kun sote-kustannukset jäävät pois kunnilta, niiden tuloja pienennetään leikkaamalla kuntien kunnallisvero, yhteisövero ja valtionosuuksia. Koko maan tasolla tuloja siirretään yhtä paljon kuin kunnista siirtyy sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia hyvinvointialueille.

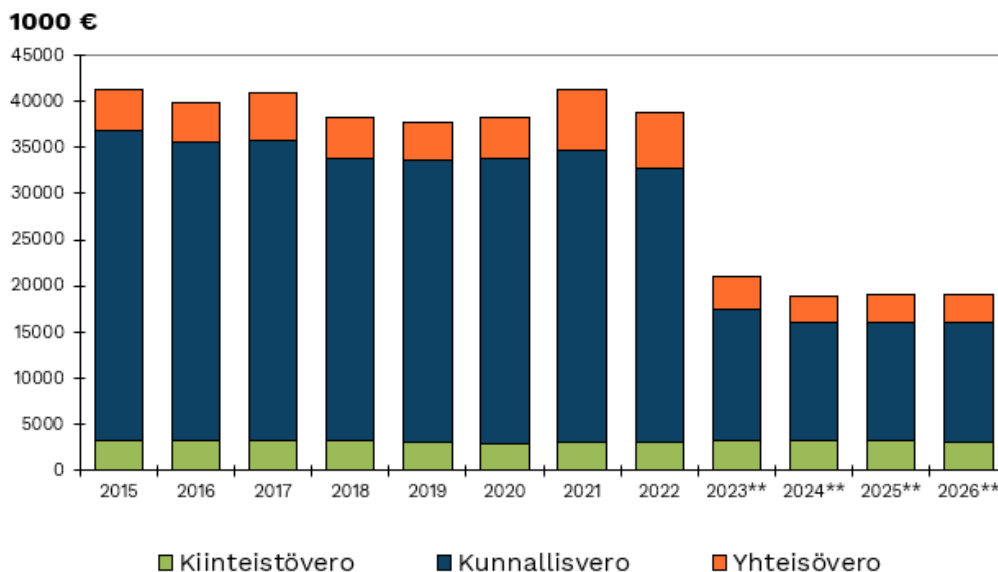
Koska kustannusrakenne, kunnallisveron ja yhteisöveron tuotto sekä verotuloihin perustuvan valtionosuuden muutos vaihtelevat kunnittain, siirtyvät tulot ja kustannukset eivät kuntatasolla vastaa toisiaan. Vuoden 2023 aikana on ilmennyt merkittäviä haasteita laskea siirtyvien sote-kustannusten oikeaa tasoa ja tämä aiheuttaa tulevalle talousarvion laadinnalle epävarmuutta ja riskiä valtionosuuksien lopullisesta määrästä. Tällä hetkellä näyttää siltä, että Lieksan kaupungin verotulot ja valtionosuudet vähenevät vuoden 2023 30,9 miljoonasta 27,7 miljoonaan euroon, **muutos – 3,2 miljoonaa euroa.**

Verotulot – 21,6 milj. euroa (arvio)

Osana hyvinvointialueuudistusta kunnat eivät vuoden 2023 osalta päättäneet talousarviovuoden kunnallisveroprosentista, vaan kaikkien kuntien kunnallisveroprosenttia pienennettiin vuoden 2023 alussa 12,64 prosenttiyksikköä vuoden 2022 tasosta. Lieksan kaupungin kunnallisveroprosentti vuonna 2023 on (21,00 – 12,64 =) 8,36. Kuntien yhteisöveron jako-osuutta pienennetään kolmanneksella. Kiinteistöveroihin ei sote-uudistuksen yhteydessä tehdä muutoksia, joten niiden osuus kunnan verotuloista kasvaa.

Verotuloennusteissa 8/2023 mukaan Lieksan kaupungin arvioitu verokertymä vuonna 2024 on n. 21,6 miljoonaa euroa. Tähän on n. 0,5–1 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2023 talousarviossa (22,1 miljoonaa euroa). Tällä hetkellä näyttää siltä, että verotuloja kertyisi vuonna 2023 arvioitua enemmän, n. 23,5 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuosien osalta verotulojen arvioidaan hivenen nousevan vuodesta 2024, pysyen kuitenkin n. 22 miljoonan euron tasolla, jos yritysten maksamat yhteisöverotulot ja työllisyyden myötä ansioverotulot kehittyvät suotuisasti.

Kunnan arvioitu reaalin verotulo 2015-2026

Lähde: Kuntaliitto, verotuloennuste 8/2023, Lieksan kaupunki

Valtionosuudet – 6,1 milj. euroa (arvio)

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuksista ja verotulomenetysten korvauksista noin 70 prosenttia siirtyy hyvinvointialueiden rahoitukseen. Uudistuksen taloudellisia vaikutuksia kuntiin tasataan valtionosuusjärjestelmän tasauselementeillä (muutosrajoitin ja siirtymätasaus). Tulevien vuosien tulopohjan ennustamista vaikeuttaa mm. se, että valtionosuudet oikaistaan toteutuneiden lukujen mukaisiksi, kun vuoden 2022 tiinpäätökset valmistuvat. Lisäksi Valtionvarainministeriö on pyytänyt kuntia toimittamaan ns. siirtolaskelmat vuosien 2021 ja 2022 siirtyneistä sote-kustannuksista 30.6.2023 mennessä.

Talousarvio-ohjeen laatimisen aikaan ei ole vielä varmaa tietoa siitä, mikä tulee olemaan Lieksan kaupungin valtionosuuksien määrä talousarviovuonna 2024 eikä siitä, miten valtionosuudet toteutuvat suunnitelmavuosina 2025–2026. Vuoden 2025 alussa voimaantuleva TE24-uudistus tulee myös vaikuttamaan kunnan valtionosuuksiin niitä lisäävästi. Valtiovarainministeriöstä saataneen lokakuussa 2023 ennuste valtionosuuksien määrästä. Lopullisen sote-siirtolaskelman pitäisi olla valmis marraskuussa 2023. Tämä aiheuttaa suurta epävarmuutta talousarvion laadintaan syksyllä 2023.

Kuntaliiton (11.8.2023) ennakollisen valtionosuuslaskeman 2024 mukaan Lieksan valtionosuudet olisivat 6,1 miljoonaa euroa. Tämä tarkoittaa n. 2,7 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2023 (8,8 me).

Henkilöstökulut – vuoden 2024 palkkojen sopimuskorotukset 2,99 %

Vuonna 2022 palkkojen sopimuskorotukset ovat yhteensä 2,55 %, vuonna 2023 yhteensä 4,85 % ja vuonna 2024 yhteensä 2,99 %. Sopimuskauden aikana **henkilöstön palkkakulut nousevat yhteensä 9,6 %** korkoa korolle laskien.

Tulevan talousarviovuoden 2024 korotus Lieksan kaupungissa **tarkoittaa n. 40 000 euron lisäkustannusta kuukausitasolla, yhteensä n. 270 000 euroa**. Tämän lisäksi sopimuskauden ke-

hittämishojelman erät ja paikalliset järjestelyerät nostavat henkilöstökustannuksia aiempaan verrattuna. Tulevassa talousarviossa henkilöstökuluihin tulee varata n. 0,6 miljoonaa euroa enemmän verrattuna vuoden 2023 alun tasoon.

Kunta- ja hyvinvointialan sopimusratkaisut vuosina 2022–2025 saivat maaliskuussa 2023 lopulliset muotonsa. Silloin ns. perälautaratkaisu saatiin päätökseen. Tämän ratkaisun mukaisesti yksityisten alojen sopimusratkaisut vaikuttavat kunta- ja hyvinvointialojen palkankorotuksiin. Toisaalta merkittävä osa palkankorotuksista on sellaisia, joista työnantaja päättää niiden kohdentamisesta.

Koko kunta-ala		
	Vuosimuutos, €	Vuosikeskiarvo muutos-%
2021–2022	183 131 418	1,76
2022–2023	513 249 804	4,85
2023–2024	331 367 693	2,99

(Lähde: [www.kt.fi/kunta- ja hyvinvointialan sopimusten kustannukset](http://www.kt.fi/kunta-ja-hyvinvointialan-sopimusten-kustannukset))

Vuonna 2024 maksetaan sopimuskauden viimeiset korotukset.

Kunta-alan sopimuskorotukset 2023–2024						
		KVTES	OVTES	TS	TTES ***	LS (eläin- lääkärit) ****
1.1.2023	Yleiskorotus					1,50 %
1.1.2023	Paikallinen järjestelyerä					0,40 %
1.6.2023	Yleiskorotus	2,20 %	2,02 %	2,20 %	2,20 %	0,70 %
1.6.2023	Paikallinen järjestelyerä*	0,4 % + 0,3 %	0,4 % + 0,3 %*	0,4 % + 0,3 %	0,4 % + 0,3 %	0,30 %
1.6.2023	Kehittämishojelmaerä (paikallinen erä)	1,20 %	1,20 %	1,20 %	1,20 %	1,20 %
30.6.2023	Kertaerä	467 € (467 € + 120 € Liite 5)	467 € (467 € + 150 € Osio G)	467 €	467 €	467 €
1.10.2023	Yleiskorotus					0,77 %
1.2.2024	Kehittämishojelmaerä (keskitetty erä)	0,40 %	0,40 %	0,40 %	0,40 %	0,40 %
1.5.2024	Yleiskorotus		0,77 %			
1.6.2024	Yleiskorotus	2,27 %	1,50 %	2,27 %	2,27 %	1,50 %
1.6.2024	Paikallinen järjestelyerä*	0,4 % + 0,33 %	0,4 % + 0,33 %	0,4 % + 0,33 %	0,4 % + 0,33 %	0,4 % + 0,33 %
1.6.2024	Kehittämishojelmaerä (paikallinen erä)**	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %

(Lähde: [www.kt.fi/kunta- ja hyvinvointialan sopimusten kustannukset](http://www.kt.fi/kunta-ja-hyvinvointialan-sopimusten-kustannukset))

Kuntalaisten osallisuus talousarvion valmistelussa

Kaupunginvaltuusto on käsitellyt 24.4.2023 § 38 osallistavaan budjetointiin liittyvän valtuustoaloitteen. Osallistavan budjetoinnin tarkoituksena on lisätä kuntalaisten osallistumismahdollisuutta kaupungin talousarvion laadintaan soveltuvien osien.

Osana talousarvioesityksen laadintaa lauta- ja johtokuntaa pyydetään tuomaan esille ne kohteet, joissa osallistava budjetointi voisi tulla kyseeseen, samoin kuin se, miten osallistava budjetointi kyseisen yksikön kohdalla toteutettaisiin ja millaisesta rahasummasta voisi kyseisen kohteen osalta olla kyse. Tässä yhteydessä on syytä mainita, ettei budjetointitapa lisää käytettävissä olevaa rahamäärää. Kyse on siitä, mitä ja millä tavoin tulosyksikön käytettävissä olevaa määrärahaa yhdessä suunniteltaisiin kuntalaisten kanssa ja mitkä olisivat ne keinot, jolla kuntalaiset voisivat kyseisen kohteen budjetointiin osallistua. Yhtenä esimerkkinä voidaan mainita vuonna 2023 toteutettava Vapaudenpuiston uuden leikkipaikan yleisöäänestys. Tästä lisää [Lieksa.fi/Utiset/Lieksan Vapaudenpuistoon uusileikkipaikka - toteutettavasta leikkipaikasta yleisöäänestys](https://lieksa.fi/Utiset/Lieksan-Vapaudenpuistoon-uusileikkipaikka-toteutettavasta-leikkipaikasta-yleisöäänestys)

Myös kaupungin vaikuttamistoimielinten kautta kuntalaiset pääsevät osallistumaan talousarvion laadintaan ko. vaikuttamistoimielimelle varatun määrärahan osalta. Vaikuttamistoimielimiä ovat vanhusneuvosto, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto.

Osallistava budjetointi on hyvä kirjata tulosyksiköissä osana toiminnallisia tavoitteita. Näin ne kohteet, joihin osallistavaa budjetointia suunnitellaan, tulevat kohteet kirjatuksi talousarvioon ja näin niiden raportointi tapahtuu osana tilikauden seurantaakin niin lauta- kuin johtokunnissakin sekä kaupunginhallituksessa ja -valtuustossa.

Arvot/Menestyksen kärjet	Tavoite	Toimenpiteet
Yhteistyö	Osallisuus	Kaupunkilaisten mielipiteiden kerääminen asiakaskyselyillä sekä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksissa Osallistavan suunnittelun kehittäminen yhdessä kaupunkilaisten kanssa Vaikuttamistoimielimien roolin kehittäminen tiiviimmin osaksi kunnallista päätöksentekoa Esteettömyyden edistäminen kaupungin toiminnassa ja investoinneissa Kaupunkikonsernin tiedonkulun ja vuorovaikutuksen kehittäminen

Budjettiraami vuodelle 2024

Lieksan kaupunki on pystynyt tekemään ylijäämäistä tulosta joka vuosi vuoden 2013 jälkeen, ja myös vuosi 2023 näyttäisi muodostuvan ylijäämäiseksi. Osavuosisiraportin yhteydessä syys-lokuussa tehdään tilinpäätösennuste, jolloin saadaan vielä tarkempi tilannekuva kuluvan vuoden taloudellisen tuloksen muodostumisesta.

Vuoden 2023 taloudellinen tilanne näyttää hyvältä. Vuonna 2023 kunnille tilitetään vielä merkittäviä määriä verotuloja aikaisemmilta vuosilta, jotka ovat olleet verokertymän osalta historiallisen suuret koko valtakunnan tasolla. Verotulot laskevat "uuden kunnan" leikattujen veroprosenttien mukaisiksi suurelta osin vasta vuonna 2024.

Inflaatiokehitys, yleinen ja erityisesti energian ja lämmityksen hinnannousu aiheuttavat jo kuluvana vuonna haasteita pysyä talousarviossa. Palkankorotukset nostavat henkilöstökuluja merkittävästi samalla kun verotulot ja valtionosuudet vähenevät sote-uudistuksen, mutta myös yleisen talouskehityksen myötä. Talousarviota lähdetään tekemään ajatuksella, että yleinen hintataso nousee n. 5 %:a vuoden 2023 tasosta.

Kuluvan, vuoden 2023 muutetun talousarvion mukainen toimintakate on -22,8 miljoonaa euroa (sis. liikelaitokset). Peruskunnan osalta vastaava toimintakate on -23,7 miljoonaa euroa.

Vuoden 2024 vuosikatetavoitteeksi asetetaan 4,5–5,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 alkuperäisessä talousarviossa vuosikate oli 9,3 miljoonaa euroa. Suunnittelun lähtökohtana on laatia ylijäämäinen talousarvio, mutta riski siihen, että ylijäämää jää talousarviovuonna 2024 hyvin vähän tai ei ollenkaan, on merkittävä.

Kaupunginhallitus asettaa vuoden 2024 toimintakatteen talousarvioraamiksi 23,8–24,3 miljoonaa euroa. Vaikka raami on euromääräisesti "löysempi" kuin vuonna 2023, on se tulosityksiköille tiukempi, koska raami sisältää henkilöstökulujen ja muiden hintojen nousun. Toimintatuottojen osalta ei odoteta vähentymistä. Nämä ovat kuitenkin suurelta osin riippuvaisia asiakasmäärästä ja niiden kehittämisestä. **Tulosityksiköiden tulee huomioida asiakasmäärät ja sen myötä yksikköhintojen kehitys ja huolehtia siitä, ettei muuttuvissa tilanteissa yksikköhinnat lähde nousuun.**

Lisäksi syynä raamin tiukkenemiseen on valtionosuuksien väheneminen liittyen hyvinvointialueuudistukseen. Tämän hetken arvio on, että valtionosuuksien vähentyminen vuoteen 2023 verrattuna on n. 2,87 miljoonaa euroa samalla, kun verotuloennusteen mukaan verotulot vähenisivät n. 21,5 miljoonaa euroon. Näiden yhteisvaikutus kaupungin rahoitukseen on -3,2 miljoonaa euroa.

Talousarvion valmistelua ohjataan antamalla tulosityksikkökohtaisia kustannus- tai toimintakate-rameja. Tulosityksiköiden tulee suunnitella tulevan talousarviovuoden toiminta siten, että se on strategialähtöistä ja että annettu raami riittää. Tärkeää on arvioida tulosityksikön toimintatapoja ja erityisesti sitä, miten toimintoja voitaisiin sujuvoittaa ja yhteistyötä lisätä eri yksiköiden välillä. Tässä toiminnallisten tavoitteiden asetannalla on erittäin suuri merkitys.

Talousarvion vaihteet – tehtävät, vastuut ja aikataulu

1. Valmisteluvaihe – päättyy 4.9.

Tehtävä	Vastaa	Valmis viimeistään
Budjetointijärjestelmän (RI) ohjaustietojen päivittäminen	Pääkirjanpitäjä / pääkäyttäjä	4.9.
Budjetointioikeuksien tarkistaminen ja päivittäminen	Pääkirjanpitäjä / pääkäyttäjä	4.9.
Poistojen simuloinnin ohjaustiedot organisaatioittain	Pääkirjanpitäjä / pääkäyttäjä	10.9.
Strategian toimenpideohjelman päivitys	Hallintojohtaja / johtoryhmä	15.8.
Strategian toimenpideohjelma kaupunginhallitus	Hallintojohtaja	21.8.
Strategian toimenpideohjelma kaupunginvaltuusto	Hallintojohtaja	28.8.
Strategian toimenpideohjelman päivitys Targetor Pro:hon	Talousjohtaja /taloussihteeri	4.9.
Sisäisten ja yhteisöjen välisten erien suunniteluexcelit W-asemalle	Talouspalvelut	4.9.
Talousarvio-ohjeen käsittely ja hyväksyntä kh:ssa 4.9.	Talousjohtaja	31.8.

2. Raamivaihe – päättyy 15.9.

Tehtävä	Vastaa	Valmis viimeistään
Raami-vaiheen avaaminen RD-Budjetointijärjestelmään (tulosityksikkökohtainen)	Pääkirjanpitäjä/pääkäyttäjä	4.9.
Palkkojen sivukulu- ja korotusprosenttien ilmoittaminen talouspalveluille	Hallintojohtaja	4.9.
Palkkojen kustannukset Populuksesta RD-budjetointiohjelman raamivaiheeseen	Pääkäyttäjä / pääkirjanpitäjä	8.9.
Toimitilojen kustannusbudjetit talouspalveluihin	Lieksan Kiinteistöt Oy	6.9.
Toimitilojen kustannukset RD-budjetointiohjelmassa	Talousjohtaja	8.9.
Tulosityksikkökohtainen talousarvioraami	Talousjohtaja	15.9.
Raami -vaiheen sulkeminen järjestelmässä	Pääkirjanpitäjä / pääkäyttäjä	20.9.

3. Lauta- ja johtokuntavaihe – päättyy 10.11.

Tehtävä – KÄYTTÖTALOUSOSA JA TOIMINNALLISET TAVOITTEET	Vastaa	Valmis viimeistään
Lautakunta -vaiheen avaaminen RD-budjetointijärjestelmään	Pääkirjanpitäjä/pääkäyttäjä	20.9.
Palkkojen sivukulujen tarkistaminen järjestelmään	Pääkirjanpitäjä/pääkäyttäjä	20.9.
Budjetoitinkoulutus budjetoijille ja talouspalveluille	Pääkirjanpitäjä/pääkäyttäjä	20.9.
Sisäiset vuokrat budjetointiohjelmassa.	Taloussihteeri	20.9.
IT-kustannukset budjetointiohjelmassa (tiedot Meitasta)	Taloussihteeri	20.9.
Sisäisten ja yhteisöjen välisten erien laskenta ja tiedottaminen (myyjä ilmoittaa ostajalle) – TEHDÄÄN exceliin W-asemalle	Tulosityksiköpäälliköt	13.10
Sisäisten ja yhteisöjen välisten erien tallentaminen RD-järjestelmään	Pääkäyttäjät	23.10.
Henkilöstösuunnitelman laadinta ja muutospyyntö talouspalveluille	Palvelualuejohtajat	20.10.
Toiminnalliset tavoitteet laadittu ja tehty Targetor Pro -ohjelmaan	Tulosityksiköpäälliköt	27.10.
Tulosityksikökohtaisten talousarvioiden laadinta ja syöttö RD-budjetointiohjelmaan	Tulosityksiköpäälliköt	25.10.
Talousarviot budjetointiohjelmasta Targetoriin – talouden tekstiosio	Talouspalvelut Tekstit - tulosityksiköpäälliköt	26.10 30.10.
Lauta- ja johtokuntien talousarvioesitykset	Esittelijät	6.–10.11.

Tehtävä - INVESTOINTIOSA	Vastaa	Valmis viimeistään
Investointiesitysten laadinta (exceliin)	Tulosityksiköpäälliköt, liikelaitosten johtajat, Kiinteistö Oy:n toimitusjohtaja	10.10.
Investointiesitykset ja niiden käsittely johtoryhmässä	Palvelualuejohtajat ja liikelaitosten johtajat, Kiinteistö Oy:n toimitusjohtaja	17.10.
Uusien investointiprojektien projektinumeroiden avaaminen järjestelmään	Pääkäyttäjä	27.10.
Investointien syöttö RD-budjetointiohjelmaan	Talousjohtaja / talouspalvelut	27.10.
Lauta- ja johtokuntien investointiesitykset	Esittelijät	6.–10.11.

Tehtävä - TULOSLASKELMAOSA	Vastaa	Valmis viimeistään
Verotulojen ja valtionosuuksien arviointi ja syöttö RD-budjetointiohjelmaan	Talousjohtaja	27.10.
Poistobudjettien syöttö RD-budjetointiohjelmaan sekä arvonalentumisten, satunnaisten erien, varauksien ja rahastosiirtojen arviointi	Talousjohtaja	27.10.
Rahoitustulojen ja -menojen arviointi ja syöttö RD-budjetointiohjelmaan	Taloussihteeri	27.10.
Tuloslaskelmaosan laadinta	Talousjohtaja	27.10.

Tehtävä - RAHOITUSOSA	Vastaa	Valmis viimeistään
Rahoituslaskelmaosan laadinta	Talousjohtaja	27.10.

Tehtävä – TA – esityksen laadinta	Vastaa	Valmis viimeistään
Taulukot ja muu materiaali ta-kirjaan	Taloussihteeri ja pääkirjanpitäjä / muut laadintavastuulliset	3.11.
Talousarviokirjan laadinta	Talousjohtaja	13.11.
Ta-esityksen johtoryhmäkäsittely	Talousjohtaja	16.11.
Talousarvioviestintä • ulkoinen • sisäinen	Talousjohtaja, kaupunginjohtaja, elinvoimajohtaja, viestintäsihteeri	16.11.
Kaupunginjohtajan talousarvioesitys 20.11. (kh:n hallituksen kokoukseen)	Kaupunginjohtaja, talousjohtaja	13.11.

Tehtävä – liikelaitokset ja tytäryhtiöt	Vastaa	Valmis viimeistään
Liikelaitosten talousarvioesitysten kokoaminen	Liikelaitosjohtaja	viikolla 44
Tytäryhtiöiden tiedot talousarvioon	Yhtiöiden toimitusjohtajat	20.10.
Toiminnallisten tavoitteiden laadinta tytäryhtiöille	Kaupunginjohtaja	27.10.

4. Kaupunginhallitusvaihe – päättyy 20.11.

Tehtävä	Vastaa	Valmis viimeistään
Kaupunginhallituksen taloustyöryhmä – AIHE: TA24 ja suunnittelu 25-26	Kaupunginjohtaja	14.9. klo 14.30–16.30
Veroprosentit kaupunginhallituksessa 23.10.	Talousjohtaja	16.10.
Kaupunginhallituksen seminaari – AIHE: Talousarvio 2024	Talousjohtaja / kaupunginjohtaja	13.11. klo 15–17
Kaupunginhallituksen talousarvioesitys – talousarvion käsittely kaupunginhallituksessa 20.11. (varalla 4.12)	Talousjohtaja / kaupunginjohtaja	14.11.
Mahdollisten muutosten teko RD-budjetointiohjelmaan	Talousjohtaja	23.11.

5. Kaupunginvaltuustovaihe – päättyy 27.11.

Tehtävä	Vastaa	Valmis viimeistään
Valtuuston talousarvioseminaari – AIHE: investointiesitykset	Kaupunginjohtaja	24.10.
Veroprosenteista päättäminen kaupunginvaltuustossa 30.10	Talousjohtaja	26.10.
Talousarvion käsittely kaupunginvaltuustossa 27.11. (varalla 11.12.)	Talousjohtaja	23.11.

6. TA24 toimeenpano- ja käyttösuunnitelmavaihe – päättyy 15.1.2024

Tehtävä	Vastaa	Valmis viimeistään
Liikelaitosten talousarvioista ja käyttösuunnitelmista päättäminen johtokunnissa	Esittelijät	Viikolla 50 tai 51 (11.12. jälkeen)
Käyttösuunnitelmista päättäminen lautakunnissa - kh 18.12 kokoukseen - hyvinvltk 19.12.	Esittelijät	Joulukuun kokouksissa, kv:n päätöskäsittelyn jälkeen
Talousarvioiden / käyttösuunnitelmien ajamien Reindance-kirjanpito-ohjelmaan	Pääkirjanpitäjä	15.1.2024 mennessä
Talousarvion kuntatietoraportointi KTAS	Pääkirjanpitäjä ja talousjohtaja	15.1.2024 mennessä

Esittämistarkkuus

Talousarviovuosi 2024

Talousarviokirjassa talousarvio esitetään tulosityksikkötasolla; toimintatuotot, valmistus omaan käyttöön, toimintakulut, toimintakate, poistot. Liikelaitosten talousarviot esitetään myös liikelaitos-tuloslaskelman muodossa.

Kun valtuusto on hyväksynyt talousarvion, kaupunginhallitus, lautakunnat ja johtokunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvan käyttösuunnitelmansa. Toimielin voi siirtää käyttösuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaa alaiselleen viranhaltijalle.

Liikelaitoksen johtokunta hyväksyy valtuuston hyväksymään talousarvioon perustuvan liikelaitoksen talousarvion.

Toimielimet hyväksyvät alaistensa tulosityksiköiden **käyttösuunnitelmat vähintään kustannuspaikka- ja tilitasolla**. Tämä **hyväksytty taso määrittää lauta- ja johtokuntasitovuuden ja sen tason, jolla lauta- ja johtokunnat seuraavat tilikauden aikana käyttötalouden toteutumista**. Käyttösuunnitelma voidaan hyväksyä tarpeellisin osin myös alemmalla kirjauskohdetasolla (toiminto, kohde, projekti). Hallintosääntö II Talous ja valvonta / 9. Taloudenhoito / 63 § - 67 §.

Talousarvio syötetään budjetointiohjelmaan tili- ja kustannuspaikkatasolla. Jos laskentahierarkiarakenteessa on kustannuspaikalle listattu muita kirjauskohteita (toiminto, kohde, projekti), niitä käytetään myös budjetoinnissa. Talousarvio syötetään budjetointiohjelmaan tileittäin käyttäen talousarviorakenteen mukaisia kirjauskohteita. Laskentahierarkiat on esitetty intranetissa [Woorumi Ohjeet Talousohjeet](#)

Kuntien ja kuntayhtymien taloustietojen automaattinen raportointi alkaa vuodesta 2021 lähtien. Taloustiedot raportoidaan XBRL-muodossa Valtiokonttorille. Raportointi perustuu mm. aikaisempiin JHS-suosituksiin: tililuettelo, talousarvio ja -suunnitelma, palveluluokitus, kustannuslaskenta ja taloustietojen raportointi. Tilastoraportit tulee saada tuotettua vaaditussa muodossa automaattisesti taloushallinnon järjestelmistä, mikä määrittää osaltaan kustannuspaikkojen kirjauskohteita. Myös talousarvio raportoidaan Valtiokonttorille ja sen vuoksi talousarvio tulee laatia vaaditussa raportointimuodossa.

Talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sitovuus

Valtuustoon nähden sitoviksi eriksi esitetään talousarvio-ohje vaiheessa:

Toiminnalliset tavoitteet, kaupunki ja liikelaitokset

Talousarviossa esitetyt palvelualueiden, tulosyksiköiden ja liikelaitosten toiminnalliset tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia.

Investointiosa, kaupunki ja liikelaitokset

Investointien kokonaiskustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot sillä tasolla kuin ne on investointibudjetissa esitetty, yleensä investointiprojekteittain.

Rahoitusosa

Antolainauksen muutokset, lainakannan muutokset, oman pääoman muutokset.

Tuloslaskelmaosan sitovat erät, kaupunki

Verotulot

Valtionosuudet

Rahoitustulot ja -menot

Satunnaiset erät

Tilinpäätössiirrot (Budjetoitavia tilinpäätössiirtoja ovat erät, joiden toteutuminen on arvioitavissa talousarviota laadittaessa)

Käyttötalousosa, kaupungin tulosyksiköt

Seuraavissa tulosyksiköissä valtuuston nähden sitovia ovat tuloarviot ja määrärahat (tulot, valmis-

tus omaan käyttöön ja menot):

5220 Toimitilat

1500 Kuntatekniikka

1450 Ruokahuolto

Muissa tulosyksiköissä sitovuustaso on tulosyksikön toimintakate.

Kuntatekniikkaliikelaitos

Yhteistoimintakorvaukset

Kaupungille tuotettavien investointien määrärahat ja tuloarviot projektitasolla

Tilikauden yli-/alijäämä

Vesihuoltoliikelaitos

Tuloslaskelman tilikauden tulos

Korvaus peruspääomasta

Suunnitelmavuodet 2025–2026

Käyttötaloussuunnitelmat vuosille 2025–2026 tehdään RD-budjetoinnin *Suunnitelmavuodet*-osiossa, kun talousarvio on valmis. Talousarvion 2023 luvut kopioidaan suunnitelmavuosille 'Jaa'-toimintoa käyttäen. Tämän jälkeen lukuihin tehdään muutokset niiltä osin kuin toiminnan tiedetään muuttuvan. Luvuissa ei oteta huomioon inflaatiota, vaan ne eroavat talousarviovuoden luvuista niiltä osin kuin **odotetaan muutoksia rakenteissa, toiminnassa ja sen laajuudessa**. Kustannusten/tulojen muutoksia aiheuttavat esimerkiksi tilojen ja henkilöstömäärän muutokset tai isojen hankkeiden ajoittuminen eri vuosille tai toimintaympäristön muutokset, kuten vuoden 2025 osalta TE2024 muutos.

TEKSTIOSA

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallisten tavoitteiden tulee tukea kaupungin strategian pohjalta tehtyä toimenpideohjelmaa. Toimenpideohjelman tavoitteet päivitetään TargetorPro:hon kaupunginvaltuuston hyväksyttyä toimenpideohjelman päivityksen.

Toiminnalliset tavoitteet kirjataan TargetorPro-ohjelmaan. Jokainen toiminnallinen tavoite sidotaan järjestelmässä johonkin toimenpideohjelman tavoitteeseen. Näin varmistetaan, että toiminnalliset tavoitteet toteuttavat valtuuston hyväksymää strategiaa.

Talousarvioon kirjattavat toiminnalliset tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia. Tarkastuslautakunta on vuoden 2021 ja 2022 arviointikertomuksessa kiinnittänyt huomiota valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden suureen määrään. Tavoitteiden tasoon tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota. Talousarvion tavoitteiksi ei kirjata kaikkea, mitä talousarviovuonna suunnitellaan tehtävän; ei myöskään lain määräämiä tehtäviä sellaisenaan. Talousarvioon valitaan **merkittävimmät strategian toteuttamiseen ja toiminnan kehittämiseen liittyvät** tavoitteet. Tavoitteiden toteutumisen tulee olla mitattavissa tai sanallisesti arvioitavissa.

Tunnusluvut

Tulosityksiköiden tulee kehittää myös mittareita, joilla tavoitteiden toteutumista, palvelujen kehittymistä ja tuottavuuden paranemista voidaan seurata. Tuottavuuden seurannassa hyviä mittareita ovat esimerkiksi tuotetun palvelun yksikkökustannus (esim. päivähoidon hinta / lapsi) tai palvelun läpimenoaika (päiviä lupahakemuksen vastaanottamisesta päätökseen). Mittarit ja niihin liittyvät suoritteet esitetään tunnuslukukortilla.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstön määrän muutokset vuosittain koko talousarvio- ja suunnitelmakaudella 2024-2026 esitetään tulosityksikkökohtaisella henkilöstösuunnitelmakortilla kustannuspaikka- ja nimikekohtaisesti.

Taloudelliset tavoitteet

Taloudellisia tavoitteita ovat tulosityksiköiden hyväksytyt määrärahat ja tuloarviot, jotka siirretään keskitetysti Targetorin 'Talous'-kortille budjetointiohjelmasta.

Euromääräisen taulukon alapuolella 'Talous'-kortilla esitetään sanallisesti taloudellisten tavoitteiden perustelut, mistä jokin tuloarvio tai menomäärärahan muutos verrattuna aiempaan johtuu. Perusteluissa kiinnitetään huomiota toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi tehtävien toimenpiteiden vaikutukseen määrärahoihin ja tuloarvioihin eli mikä toiminnassa oleellisesti muuttuu. Palvelutarpeen aleneminen aiheuttaa sopeuttamistoimenpiteitä, jotka vaikuttavat määrärahatarpeeseen.

KÄYTTÖTALOUSOSA

Vuoden 2024 talousarvioesitykset tehdään suoraan taloussuunnitteluohjelmaan. Raindance Budjetoitiohjelman käyttöohjeet löytyvät Intranet Woorumin ohjeista. *Ohjeet > Talousohjeet > KM2.7 RD Budjetointi Budjetoijan ohje.*

Talousarvioluvut syötetään vähintään kustannuspaikkatasolle, osalla kustannuspaikoista luvut syötetään tarkemmalle tasolle; toiminnolle, kohteelle tai projektille. Vertailulukuina syöttönäky-mässä ovat kuluvan vuoden budjettiluvut ja toteumaluvut kuluvalta vuodelta. Näin samalla, kun tehdään talousarviota, laaditaan myös kustannuspaikkakohtainen käyttötaloussuunnitelma.

Palkat ja sivukulut

Vakinaisten ja määräaikaisten viran- ja toimenhaltijoiden kuukausipalkat viedään suunnittelun pohjaksi palkanlaskentaohjelmasta budjetoitiohjelmaan. Elokuun 2023 palkkatietoja käytetään pohjatietona. OVTes palkkojen osalta tehdään korjaukset ennen talousarvion hyväksymistä.

Budjetoitijärjestelmään korjaukset esitetyihin palkkatietoihin tehdään keskitetysti kaupungin talouspalveluissa. Henkilöpalkkatietojen päivittämistä varten tulee olla yhteydessä Minja Saukos-keen (hallinto, elinvoima, liikelaitokset) ja Tero Kiiskiseen (hyvinvointi). Ilmoitukset tehtävistä muu-toksista talouspalveluille antaa palvelualuejohtaja.

Budjetoitiohjelmaan syötetään keskitetysti palkankorotusprosentti, jonka ohjelma laskee mukaan talousarviolukuihin. Ohjelma laskee myös palkkaperusteiset sivukulut automaattisesti.

Eläkemaksut budjetoidaan KEVAN budjetoitiohjeen mukaisesti. Lopulliset eläkemaksut vuodelle 2024 vahvistetaan joulukuussa 2023. Muut palkkaperusteiset maksut pyritään arvioimaan saatujen ennakotietojen mukaan niin, että henkilöstökulut tulevat huomioiduksi koko kustannuksen osalta, ei vain palkan.

Sisäinen laskutus

Sisäiset erät syötetään budjetoitijärjestelmään keskitetysti. Tiedot sisäisestä myynnistä toi-mittaa Minja Saukoskelle myyvä yksikkö (= yksikkö, joka budjetoit sisäisen tulon)

Sisäisten erien erittelystä käy ilmi myyvä kustannuspaikka, tulotili, ostavat kustannuspaikat ja kus-tannustili sekä muut tarvittavat tiliöintitiedot. Erittely tehdään Excel-taulukko, jonka pohja löytyy W:\2023 Talousarvio –kansioista. Tallenna pohja uudella nimellä ennen sen täyttämistä.

Talouspalvelut syöttää luvut Raindance-budjetoitiohjelmaan

Yhteisöjen välinen laskutus

Liikelaitokselta liikelaitokselle, liikelaitokselta kaupungille ja kaupungilta liikelaitokselle tapahtuvat myynnit: myynneistä ja ostoista sovitaan osapuolten kesken, ja erät budjetoidaan excel-tauluk-koon 'Yhteisöjen väliset erät', jonka yhteisökohtaiset pohjat löytyvät W:\2023 Talousarvio –kansio-osta.

Vastuuhenkilöt

422 Lieksan kaupunki

424 Kuntateknikkaliikelaitos

425 Vesi- ja viemäri- ja jätehuoltoliikelaitos

Tulosityksikönpäälliköt

Ritva Patja

Ville Nevalainen

Talouspalvelut syöttää luvut Raindance-budjetoitiohjelmaan

INVESTOINNIT

Investointibudjetti ja –suunnitelma tehdään Excel-taulukkoon, jonka pohja löytyy talousarviokansiosista. Lomakkeeseen syötetään investoinnit paitsi budjetti- myös investointisuunnitelmavuosille 2024–2027. Investoinnit budjetoidaan bruttosummilla, eli hankintakustannus merkitään taulukkoon kokonaisuudessaan, käyttöomaisuuden myynnit ja avustukset merkitään omiin sarakkeisiinsa.

Investoinnit **perustellaan** kunkin investoinnin kohdalla perustelulle varatussa kentässä. Kenttä kasvaa tarpeen mukaan, eli perustelua ei tarvitse supistaa tai jättää kirjoittamatta tilan puutteen vuoksi.

Investointeja (taseen pysyviä vastaavia) ovat aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka **vaikuttavat** jatkuvasti tuotannontekijöinä **useana tilikautena** ja **joiden hankintahinta on yli 10.000 euroa**. Pysyvien vastaavien hankintaa ei kirjata hankintavuonna käyttötalouden kuluksi, vaan se aktivoidaan taseeseen ja kirjataan poistoina tuloslaskelmaan vaikutusaikanaan.

Investoinnin hankintamenoon luetaan investointikohteen hankinnasta tai valmistuksesta aiheutuneet menot. Varsinaisen ostohinnan lisäksi hankintamenoon sisällytetään esimerkiksi rahti-, maa- hantuonti- ja asennusmenot. Mahdolliset saadut alennukset vähentävät hankintamenoa. Avustukset ja rahoitusosuudet pienentävät poistonalaista hankintamenoa ja ne ilmoitetaan investointisuunnitelmassa erikseen.

Pysyvien vastaavien perusparannusmenot voidaan perusparannuksen luonteesta riippuen lisätä alkuperäiseen hankintamenoon (poistetaan alkuperäisen investoinnin jäljellä olevana poistoai- kana) tai kirjata omana investointikohteenaan, jolla on oma poisto aika.

Huolto- ja ylläpitokustannukset (jotka ylläpitävät palveluntuottokykyä, eivät nosta sitä olennaisesti) eivät ole investointeja, vaan ne budjetoidaan käyttötalouteen. Myöskään rakennusten ja rakenteiden purkaminen ei ole investointi, vaan käyttötalouden kulu.

Huom. Kirjanpito siirtää tilinpäätöksen yhteydessä takaisin käyttötalouteen ne investointiosaan kirjatut hankinnat, jotka eivät investointiosaan kuulu.

VASTUUHENKILÖT

Kunkin tulosityksikön vastuuhenkilö esitetään tuloyksikön toiminnallisten tavoitteiden yläpuolella.

LIITTEET

Talousarviohierarkia

LOMAKKEET

Lomakepohjat ovat Excel-tiedostoina kansiossa W:\2023Talousarvio. Pohjat tulee tallentaa toisella nimellä ennen lomakkeen täyttämistä.

- Sisäiset erät
- Yhteisöjen väliset erät
- Investoinnit

LIITE: TALOUSARVIOHIERARKIA 422 LIEKSAN KAUPUNKI (TA-VUOSI 2023)

RYHMÄ

TOIMIELIN

PALVELUALUE

TULOSYKSIKKÖ

KUSTANNUSPAIKKA

60 Käyttötalous

110	Keskusvaalilautakunta			
1110	Vaalit			
1110	Vaalit			
				1110 Vaalit
120	Tarkastuslautakunta			
1210	Tarkastustoimi			
1210	Tarkastustoimi			
				1210 Hallinnon & talouden tarkastus
140	Kaupunginhallitus			
1410	Kaupunginhallitus			
1410	Toimielimet			
				1310 Kaupunginvaltuusto
				1410 Kaupunginhallitus
				1415 Lautakunnat
				1419 Vaikuttamistoimielimet
				1530 Sähköinen kokouskäytäntö
1430	Johtoryhmä			
				1501 Johtoryhmä
1420	Elinvoima			
1415	Elinvoiman edistäminen			
				1420 Kaup.hallituksen avustukset
				1425 Markkinointi ja viestintä
				1430 Elinkeinotoimi
				1450 Kaup. hallinnoimat hankkeet
				1451 Hankerahoitukset
				1490 Maaseutuhallinto
2160	Työllisyyspalvelut			
				2270 Työllisyyspalvelut
5110	Rakennusvalvonta ja ympäristö			
				5110 Rakennusvalvonta
				5120 Ympäristönsuojelu
5230	Maankäyttö			
				5270 Kaavoitus
				5290 Maapankki

Jatkuu seuraavalla sivulla...

RYHMÄ

TOIMIELIN

PALVELUALUE

TULOSYKSIKKÖ

KUSTANNUSPAIKKA

60 Käyttötalous

1430 Hallinto

1416 Joukkoliikenne

1475 Joukkoliikenteen tukeminen

1435 Henkilöstöhallinto

1520 Henkilöstöhallinto

2272 Tukityöllistetyt

1440 Keskitetty as.palvelu ja hall.

1480 Jäsenmaksut & yht.toim.osuudet

1535 ICT-palvelut

1540 Asiakaspalvelukeskus

1550 Asianhallinta

1560 Toimistopalvelut

1460 Taloushallinto

1460 Taloushallinto

1570 Talouspalvelut

1498 Toimitilat

5220 Toimitilat

5230 Ulkop.vuokratut tilat

5250 Kaupungin toimitilat

5255 Toimitilainvestoinnit

1499 Kuntatekniikka

1500 Kuntatekniikka

1700 Kuntatekniikkainvestoinnit

1705 Kuntatekniikkapalvelut

Jatkuu seuraavalla sivulla...

RYHMÄ
TOIMIELIN
PALVELUALUE
TULOSYKSIKKÖ
KUSTANNUSPAIKKA

60 Käyttötalous

200 Hyvinvointilautakunta

2010 Hyvinvointi

1450 Ruokahuolto

1600 Ruokahuolto

2159 Kotoutuminen

2280 Pakolaisten toimeentuloturva

2290 Pakolaistyö

4120 Perusopetus

4120 Perusopetus alakoulut

4130 Esiopetus alakoulut

4140 Eteläiset alakoulut

4150 Esiopetus -eteläiset alakoulut

4130 Varhaiskasvatus

4200 Varhaiskasvatus

4210 Esiopetus varhaiskasvatus

4220 Pohjoinen varhaiskasvatus

4240 Kotihoidontuki

4140 Yläkoulu ja Lieksan lukio

4160 Yläkoulu

4300 Lieksan lukio

4150 Kansalaisopisto

4310 Kansalaisopiston toiminta

4160 Pielisen Karjalan Musiikkiop.

4410 Pielisen Karjalan Musiikkiop.

4180 Kirjasto

4500 Kirjasto

4210 Kulttuuritoiminta

4600 Kulttuuritoiminta

4220 Pielisen museo

4610 Pielisen museo

4620 Paateri

4230 Liikunta ja ulkoilu

4630 Liikunta ja ulkoilu

4640 Erityisryhmien liikunta

4240 Nuorisotyö

1411 Nuorten kesätyöt

4660 Nuorisotyö

4260 Hyvinvoinnin ja terveyden edis

1460 Palo- ja pelastustoimi

1495 Ympäristöterveydenhuolto

1525 Hyvinvointikoordinaattori

4690 Hyvinvoinnin ja terveyden edis

4700 Sosiaali- ja terveystalvet

LISTAUS PÄÄTTYÄ TÄHÄN.

LIITE: TALOUSARVIOHIERARKIA 424 LIEKSAN KAUPUNGIN KUNTATEKNIKKALIikelaitos (TA-VUOSI 2023)

RYHMÄ

TOIMIELIN

PALVELUALUE

TULOSYKSIKKÖ

KUSTANNUSPAIKKA

50 Käyttötalous

510 Kuntatekn.liikelait.johtokunta

5100 Kuntatekniikkaliikelaitos

5240 Kuntatekniikka

5301 Kuntatekniikan hallinto

5305 Kuntatekniikan investoinnit

5310 Liikennealueiden ylläpito

5320 Yksityistiet

5340 Viheralueiden ylläpito

5350 Paikkatiedot

5360 Satamatoiminta

5380 Konekeskus

5390 Varastot

5395 Metsätalous

LIITE: TALOUSARVIOHIERARKIA 425 LIEKSAN KAUPUNGIN VESIHUOLTOLIikelaitos (TA-VUOSI 2023)

RYHMÄ

TOIMIELIN

PALVELUALUE

TULOSYKSIKKÖ

KUSTANNUSPAIKKA

51 Vesihuolto

511 Vesihuolto

5110 Vesihuolto

5250 Vesihuolto

5400 Vesilaitos

5410 Viemärlaitos